

KMETSKE LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inzerati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni branilnici št. 14.194.

Ena vas — eno delo

Živimo v dneh, ko se vsi dogodki razpletajo v znamenju razkroja. Bolj ko bi bila potrebna skupnost, hujska je razdvojenost. Skoraj smo že tako daleč, da velja že sama misel na skupnost za pregreho. Hujska ko je stiska, večja je razcepjenost, a največja je v tistih vrstah, ki iz dneva v dan morajo živeti od sadov svojih žuljev.

Tiste sile, ki nikdar in nikoli niso priznavale pravic delovnemu ljudstvu, so znale tudi danes razdvojiti moze na teh postojankah. Vsakdo ve, da človeku, ki mora brez lastnih tal težko delati za svoj vsakdanji kruh, pri njegovem delu ne gre za kake meglene teorije, ampak za kruh, za vse tisto, kar človek potrebuje iz dneva v dan. In vendar kljub temu znajo neki ljudje izkoristiti ta položaj. Enotno strokovno fronto delavstva so razbili po načelih, ki v ničemer ne odgovarjajo interesom dela. Znali so položaj zaostri tako, da se je delavstvo razcepilo v polno taborov, ki se drug drugega pobijajo.

Pilat si umiva roke

Razmere, ki so zavladale v vrstah našega industrijskega delavstva, so dragocena šola tudi za kmete, za vso slovensko vas. Človek v tovarni prav gotovo ni odvisen od svojega svetovnega nazora. Nihče ga ne vpraša, kako idejno gleda na ta ali oni problem, ampak samo — kako dela. Kljub temu so danes delavci vendar razdeljeni in med seboj sperti. Zakaj? Zato, ker ljudje, ki hočejo brez lastnega dela živeti od ljudskega dela, vedo, da je to delo mogoče izkoristiti samo z razdvojenostjo. Hrasta človek ne more upogniti, hrastove trske pa lahko — lomi. V take trske so znali danes spretni ljudje razcepiti vrste delovnega ljudstva. Od zadnjega, najmlajšega vajenca in težaka do vseučiliškega profesorja, vse je razdvojeno. In ti ljudje, ki spadajo miselno tako skupaj kakor olupek k jabolku, se danes med seboj bore s spisi in članki, ob katerih se človek ne hote zdrzne. Ali je slovenski delavec za svojo poštenost res zaslužil samo to? Ali naš delovni človek ni vreden boljše usode? Ali ni zaslužil s svojim delom vsaj tega, da mu to delo priznamo in ga zanj primerno nagradimo?

Glejte, niti tega delavcu danes družba ne dovoli. Kakor hitro hoče pokazati vsaj nekaj enotne volje, zavpije družba o komunizmu. To je pa danes teliko kakor je bil nekaj smrtni greh. Pilatje pa, ki iz te razdvojenosti žive, si s hinavskim obrazom umivajo roke. Voda iz tega pranja je strup, ki razjeda vse poštene delovne vrste.

Vzгляд, ki kliče

Zakaj govorimo vprav mi o tem? Saj bi morda utegnil kdo reči: »Kaj vas kmete briga, kaj se godi z nami delavci?«

Čisto na tiho! Ni tako. Kmetje in delavci smo eno. Skupaj smo tista podlaga, na kateri temelji svet. Bolečina delavca je tudi naša bolečina. Krivica, ki je doživljal on, zadene tudi nas! Zakaj? Zato, ker smo skupno tista plast člo-

veštva, ki ustvarja s svojim delom one vrednote, brez katerih ni življenja! Kar zamislite si nebotičnike, letala, avtomobile, moderne betonirane ceste brez — delovnih rok! Pa si spet zamislite vse te delovne roke brez — kmetijskega kruha!

Sami si lahko daste odgovor na vsa vprašanja, ki se rode iz te primere. Mislimo, da je odgovor klic, ki vprije, ki kriči brez naših besedi. Mislimo, da je vzgled, ki ga vidimo v vrstah industrijskih delavcev dovolj močan in nam lahko odpre oči.

En hlev, en pastir

Razmere, ki smo jih tu omenili, so — živa šola. Tam so znali neki ljudje ustvariti tako razpoloženje, da tovariš ne zaupa več tovarišu. Toliko hujske je pri nas na vasi. Naše kmetijsko delo

je tako mnogoliko, da ima vsak naš sovražnik lahko delo. Mi nimamo časa, da bi razglabljali o problemih, naš »delovni dan« ni določen z zakonom, ampak z neizprosno nujnostjo narave. Ta nujnost je nepojmljiva in neizpremenljiva. To nujnost mi priznavamo, ne priznavajo je pa tisti, ki danes namenoma in premišljeno hočejo razdvajati slovensko vas.

Pravimo: namenoma in premišljeno. Da! Tudi nam hočejo dopovedati, da je pšenica drugačna, če je sejana ob takem ali drugačnem blagoslovu. Tudi nam hočejo vsiliti prepričanje, da gnoj ni gnoj, če ga ni nekdo potrdil. Mi pa vsem tem ljudem odgovarjamo: En hlev in en pastir.

Veste, kdo je ta pastir?

Kmet! Da, samo kmet, ki bo rešil tudi svojega tovariša delavca...

Kako rešiti kmeta?

S tem naslovom je neznan autor razpravljal v mariborskem »Večerniku« od 9. t. m. o težkem položaju našega kmetstva, se dotaknil zadevnih vzrokov in navedel leke, ki naj bi rešili kmeta težkih prilik. Med drugim pravi, da je težko pokazati s prstom na činitelja, ki je kriv zaostalosti kmetijstva, kot lek pa navaja izboljšanje pridelovanja in kakovosti sadežev.

Problem je vendar tako važen in sega pregluboko v socialno zajednico, da bi mogli priznati učinkovitost nasvetovanih lekov. Stvari torej le koristimo in prispevamo razčiščenju pojmov, če spregovorimo ponovno o njem. Ker smatram vaš list v to najbolj primeren, naprošam uredništvo, da mi dovoli toliko prostora, da morem izraziti k članku te-le pripombe:

Nasvetovana leka sta sicer priporočljiva in z ozirom na mnoge prednosti umnega kmetovanja zaželjena, nikakor pa nista ona činitelja, ki bi mogla globlje poseči v socialni sestav in pričarati njegovo temeljito reformo. Njihov učinek je skromen ali bolj dozdeven kot resničen.

Oba spadata v strokovnost, torej v okvir gospodarstva. A kaj moremo reči in kaj neprestano ponavljamo? Vsaka naša beseda je obsodba sodobnega krivičnega gospodarskega, oziroma socialnega reda.

Ker pa ni ta red samo naš — samo slovenski, hrvaški, srbski itd., ker socialni problem zadeva samo te ali one države, ampak spada v mednarodni okvir, ni kmetijsko vprašanje samo naše. To je tako vidno in čučno, da ne potrebuje nobene globlje razlage. Res obstojajo ponekod gospodarske ovire, ki jih drugod mogoče ni ali vsaj v takem obsegu ne, a to na bistvu stvari prav nič ne spremeni.

Bistveno je položaj inozemskega kmetstva tak kot oni našega; oba sta odvisna od vijaka, ki ju stiska s tako silo, da izključuje vsak na-

predek (kmetstva in ne mogoče poedinega kmeta!).

In vzrok?

Navedemo ga v dveh besedah: proizvodnja (produkcija) in konsum (nabava, uporaba proizvodov). To sta stališči, med katerima je niz socialnih vprašanj, ki pravkar tvorijo usodna trenja, borbe, pokrete, nezadovoljstva itd., Francoski zadružni mislec in publicist Charl Gide (Sarl Žid) je utemeljeno govoril in zapisal, da je treba pravične cene. Da, pravično ceno zahtevajo vse delovne množice, pravično ceno pri produkciji (prodaji) in nakupu — in socialne pravice so v bistvu rešene!

Le bežen primer:

Delovne roke, kamor vključujemo po njegovem poslanstvu v socialnem življenju predvsem kmetstvo, niso za svoje težko delo nagrajene tako, kot to zahtevajo gospodarska morala, socialna pravičnost, normalno menjanje dobrin ali kakor že hočete. Delavec — vobče — dobiva za svoje delo izredno okrnjene nagrade, ki niso v nikakem pravem razmerju z onimi, ki jih on — kmet, delavec, obrtnik, uradnik — plača za nabavo blaga industrijskega izvora ali kot potrošnik (konsument) vobče. Tako je gospodarsko okrnjen na dveh straneh: pri proizvodnji in konsumu.

Naravna posledica je, da kmet v takem stanju ne tvega — in tudi ne more, ker nima — nikakih znatnih investicij v izboljšanje, dasi ni načelno temu protiven. Dobro ve, ker skuša leto za letom, kako se mu to nagraja ali izplača. Samo tukaj uči vzrok, da je n. pr. za njega, vedno bolj »suha« leta uporaba sicer tako potrebnih umetnih gnojil, zlasti fosfatnih, v naši državi padla.

Ni treba dokazov, da vrta ta vijak tudi v moralno življenje. Ni poleta, volje, veselja! Kako neki?! Kupi to, kupi ono! Umetna gnojila, boljše

orodje, stroje, sredstva proti rastlinskim in živalskim škodljivcem... Vse prav in koristno! A končni letni račun — uspeh? Namesto zadovoljiv izkupiček — prevara! Vijak, vijak!

In naj se temu priključi še slaba letina?

Ne, v kmetstvu je z ozirom na njegove pičle uspehe ali boljše: neuspehe tako skromna krivda, da je napram prej omenjenemu vzroku pravi pritlikavec.

Angleški odpor proti Japonski

Japonski divjaški napad je vzbudil proti sebi odpor vsega poštenega sveta. Po sklepu Društva narodov je vsem včlanjenim državam prosto dano na voljo, da začno lahko sankcije proti Japonski. V Londonu so jih neuradno, tako rekoč na svojo roko že začeli izvajati.

Hugh Mac Intosh ima v Londonu ogromno število mlečnih točilnic, ki so hkratu brezalkoholne gostilne. Vsak gost dobi na mizo v bel svilen papir zavito slamico, da skozi srka naročeno pijačo. Koliko se porabi teh slamic, je lahko mogoče približno izračunati, če vemo, da ima Mac Intosh samo v Londonu 200 svojih podružnic.

Zdaj so te slamice nenadoma postale gibalo važnih dogodkov. Ko je namreč Mac Intosh v listih čital o barbarskih japonskih napadih na Nanking in Kanton ter o silnih žrtvah, ki so jih ta bombardiranja povzročila med civilnim prebivalstvom, je takoj poslal svojim japonskim debaviteljem omenjenih slamic pismo s približno tole vsebino:

»Ker smatram, da lahko samo poslovni ljudje skrajšajo vojno na Kitajskem, sem takoj ukinit pravkar odrejeno naročilo 100 milijonov slamic pri japonski tovarni...«

To pismo je poleg mnogih drugih ukrepov proti Japonski objavil velik londonski dnevnik. Objava je delovala kakor alarū. Po vzgledu tega mlečnega magnata so se začeli ravnati tudi nekateri drugi poslovni ljudje in takoj se je razbohotil protijaponski bojkot po vsem Londonu in še po mnogih drugih angleških mestih.

Poslojje, v katerem se nahaja središče protijaponskega delovanja, stoji v severozapadnem delu Londona. Pred vhodom stojita dva mlada Angleža in imata spredaj in ob strani plakate: »Končajte vojno!« »Bojkot japonskemu blagu!«

Podobnih napisov je polno po hodnikih in pisarnah odbora za bojkot. Takoj v veži je obešena povečana fotografija razmesarjenega otroka, ki je bil ubit med bombardiranjem. Spodaj je napis: »Pomagajte nam, da napravimo temu kraj!«

Vrhovni vodja tega gospodarskega vojnega pohoda proti Japonski je Sinclair Wood, jako znan in spoštovan angleški politik. Za to človečansko borbo proti divjaštvu je ves navdušen. »Naša dolžnost je« — pravi — »da onemogočimo to ubijanje. Z vseh strani, od vseh strank in iz vseh slojev angleškega prebivalstva prejemamo moralno in materialno podporo. Imamo pisma in telegrame, ki so jih podpisali najbolj vidni in najbolj vplivni možje v Angliji. Poleg podpisa nadškofa iz Canterburyja je podpis izrazitega protiklerikalca Johna Maxtona, kraj podpisa vodinje Oksfordske je podpis delavskega poslanca Wilkinsona. Prejeli smo že več tisoč funtov in pošiljamo zdravila in izobražene bolničarje na Kitajsko. S prodajo naših znakov, ki jih bo v kratkem nosil v gumbnici vsak pošten človek, bomo zbrali nova sredstva in bomo z njimi lahko olajšali usodo Kitajcev.«

Odbor prejema dan za dnem na stotine predlogov o geslih in pesmih, s katerimi bi bilo mogoče pospeševati bojkot. Med drugim je prejel letak z velikansko roko, ki odbija vse japonsko blago, kolikor se ga po morskem poti grmadi proti Angliji. Drugi letak kaže letalsko bombo, polno ur, krtačic za zobe, lutk in drugih japonskih izdelkov, spodaj pa opozarja velik napis: »Ti plačuješ to bombo!«

Na vse to moramo v danih razmerah iskreno priporočati našemu kmetstvu le ta lek: Preštej svoje številne, a razdvojene vrste, premeri in pretehtaj kako ogromna in močna bi bila tvoja armada, če bi gradila svojo usodo po načelu samopomoči! — Samo ena je tvoja prava pot v boljše bodočnost — samo združništvo!

Janko Furlan.

Pomemben svetovalec odbora za bojkot je kitajski profesor z nankinske univerze Čang Peng Čun. Že kot dijak je l. 1915. vodil protijaponsko bojkotno borbo v Kantonu in povzročil z njim Japoncem težke milijone škode. Sedaj v londonskem odboru pomaga svoji domovini. Njegov klic se glasi: »Ne kupuj svojemu otroku za božič nobene japonske igrače!«

Tudi on je izdelal učinkovit letak. Na njem namreč sv. Miklavž deli otrokom — bombe!

Po vseh listih pišejo o bojkotu, povsod se v Londonu govori o bojkotu. Res je sicer, da so nagibi tega protijaponskega gospodarskega boja v prvi vrsti človečanskega izvora, vendar pa zadostno kaže gibanje samo, kakšno je razpoloženje angleškega prebivalstva. Sredi grmenja topov, sredi rohnenja najrazličnejših morilskih strojev in priprav, sredi potokov puhteče človeške krvi se je oglasila bojkotna slamica angleškega trgovca. In ta slamica povzroča Japoncem obilo skrbi. Ni izključeno, da jo bo morala zgodovina nekoč prav posebej omeniti, ko bo poročala o uspehu ali neuspehu japonskega pohoda proti Kitajski.

Sladkorni pridelek v Evropi

Po prvih cenitvah bo letošnji pridelek sladkorja v Evropi večji od lanskega, dasi ima letošnja pesa manj sladkorja od lanske. Površina s peso posejane zemlje se je povečala od lanske za celih 137.000 hektarjev ali 85%. Evropske države bodo pridelale letos nad 7.000.000 ton, Rusija sama pa okrog 2.000.000 ton sladkorja. V tisoč tonah bi znašal letošnji pridelek sladkorja na posamezne države takole: v Angliji 450, v Belgiji 245, v Češkoslovaški 750, v Danski 240, v Franciji 940, v Nizozemski 220, v Italiji 350, v Madžarski 120, v Nemčiji 2150, v Avstriji 150, v Švedski 310 in v vseh drugih državah 636, torej skupno v vseh evropskih državah 7.111.000 ton. Ruska proizvodnja pa se čeni na 2,1 milijona ton, tako da znaša celotna sladkorna proizvodnja Evrope (z Rusijo) 9.211.000 ton.

Pobiranje repe se je v nekaterih evropskih državah že začelo. Zaloge sladkorja so bile v evropskih državah koncem avgusta baje za 300 tisoč ton manjše kakor lani.

Jzvoz naših jabolk

Zastoj pri izvozu jabolk v Nemčijo je premagan in naši sadni izvozniki, ki so si v teku tega izvoznega »moratorija« napolnili skladišča s sadjem, so si precej oddahnili. Bilanca letošnjega izvoza sadja je itak slaba, če pomislimo, da je bilo izvoženih lani iz naše države 1800 vagonov, letos pa doslej komaj 450 vagonov, četudi ni primerjati lanske kvalitete jabolk z letošnjo, saj so po mnenju, in ocenitvi strokovnjakov jabolka, ki jih letos izločujejo ob izvozu, kvalitetno boljša kakor polovični kvantum lani izvoženih jabolk.

Prihajajo pa istočasno in vzporedno na pomoč našim sadnim izvoznikom še druga okolnost. V južnih delih naše države imajo letos zelo slabo sadno letino, zlasti malo jabolk. Na ta način se našim sadnim izvoznikom odpira trg v južne predele naše države, od koder prihajajo zadnje dni v našo banovino in zlasti v Maribor številni agentje, ki naročajo in nakupujejo velike koli-

čine jabolk za nekatere večje trdke v južnih delih naše države. Tako je v krogih naših obmejnih sadnih izvoznikov upanje, da letošnji izvoz vendar ne bo imel za nje tako katastrofalnih posledic, kakor se je bilo bati ob popolnem zastoju našega sadnega izvoza pred enim mesecem. Preokret v izvozu sadja v Nemčijo, kamor so pred kratkim odrdrali nešteti vagoni izbranih kvalitetnih jabolk, in pa slaba sadna letina v južnih predelih naše države, opravičujeta znatno ublažitev prvotnega pesimizma v vrstah sadnih izvoznikov, ki upajo, da bodo vsaj deloma lahko nadoknili to, kar so v zadnjem mesecu izgubili.

Zaščita denarnih zavodov

Denarni zavodi lahko po uredbi o zaščiti denarnih zavodov vlagajo prošnje za zaščito, odlog plačil ali sanacijo, samo še do 23. novembra tekočega leta. Ta rok je bil prvotno določen do 23. novembra 1935, potem pa je bil dvakrat podaljšan. Sedaj poročajo iz Beograda, da smatrajo denarni zavodi, da ni več potrebno nadalje podaljšati ta rok. Zdi se, da uredba ne bo več podaljšana. Vsekakor pa bodo organizacije denarnih zavodov še podrobno proučile to vprašanje in bodo v kratkem predložile trgovinskemu ministrstvu svoje mišljenje.

Ljubavna žaloigra

Na Tezmem pri Mariboru se je odigrala pretresljiva žaloigra. Oženjeni gluhonemi čevljar Uršič je imel razmerje s svojo podnajemnico, 29letno postrežkinjo Pavlo Tisnikarjevo. Bil pa je silno ljubosumen.

V soboto zvečer okoli 22. ure je prišla Pavla Tisnikarjeva domov in se je hotela takoj podati k počitku. Uršič je s svojo ženo in otrokoma bil v kuhinji, kjer je popravljajl čevlje. Nenadoma pa je iz kuhinjskega predala vzel britev, planil v sobo, zgrabil Tisnikarjevo ter ji z britvijo prerezal vrat. Tisnikarjeva se je takoj zgrudila na tla in obležala v mlaki krvi.

Nato si je Uršič z britvijo še sam prerezal vrat, in sicer s tako silo, da je britev ranila celo kosti. Uršič se je zgrudil poleg Tisnikarjeve ter v nekaj trenutkih izdihnil.

Zeni, ki je stopila nekaj minut za tem v sobo, se je nudila strahovita slika. Stene, postelja, inventar sobe — vse je bilo oškropljeno s krvjo, na tleh pa sta ležala v mlaki krvi negibna njen mož in Tisnikarjeva. Žena je takoj pohitela na orožniško postajo, kjer je javila grozen dogodek. Orožniki so obvestili mariborske reševalce, ki so prispeli na kraj tragičnega dogodka, seveda so mogli ugotoviti le, da je Uršič že mrtev. Ker je Tisnikarjeva še kazala znake življenja, so jo hitro prepeljali v tukajšnjo bolnišnico, kjer se sedaj zdravniki prizadevajo, da bi ji rešili življenje. Njeno stanje pa je zelo resno in je le malo upanja, da bi okrevala.

Po nedolžnem pet let v ječi

Posestnik Jakob Rozman na Pavlovskem vrhu je bil pred časom obsojen na 20 let robije, ker so ga dolžili, da je umoril preužitkarico Ano Tomažičevo. Z njim vred je bil tedaj obsojen na enako kazen posestnik Miha Ivanuš.

Rozman je ves čas trdil, da je nedolžen. Končno je dosegel obnovitev procesa in je bil sedaj po petih letih pri ponovni obravnavi — oproščen. Lahko si mislimo, kako se je oproščen počutil, ko je smel po dolgih petih letih prvič spet zadihati svoboden zrak!

Rozmana je zagovarjal mariborski odvetnik dr. M. Snuderl. Takoj po razglasitvi sodbe je bil Rozman izpuščen na svobodo. Cela truma domačinov ga je čakala pred jetnišnico in ga veselo spremila domov.

Doma in drugod

Seja narodnega predstavništva

Dne 20. t. m. se je sestala Narodna skupščina. Na prvi seji so se vršile volitve novega predstavništva Narodne skupščine. Vsi opozicijski klubi so postavili skupno kandidatno listo in so kandidirali za predsednika g. dr. Kosto Kumanudija.

JRZ je kandidirala dosedanega predsednika g. Čiriča.

Isti dan je imel tudi senat kraljevine Jugoslavije svojo prvo sejo. Neodvisni klub je kandidiral za predsednika dr. Velimirja Mažuranića.

Proti sporazumu

se je izjavil na nedeljskem shodu JRZ v Kamniku tudi g. minister dr. Miha Krek. V svojem govoru je rekel med drugim, da srbske opozicijske stranke, ki so podpisale zagrebški sporazum, ne predstavljajo srbskega naroda, ker nimajo v njem večine. Dalje je rekel, da se sedanja ustava ne more in ne sme menjati, dokler ne postane naš mladi kralj polnoleten, to se pravi, dokler ne dobi vse vladarske oblasti v svoje roke. Tako dolgo se ustava ne bo spremenila, to je tako gotovo kakor amen v očenašu. Po mnenju g. dr. Mihe Kreka je opozicija napravila sporazum samo zaradi tega, da bi prišla na oblast. Njeni izgledi pa so enaki ničli. Gospod minister je mnenja, da je že prišel čas, da sedanja vlada kmalu po temeljitem prevdanku izgradi naše banovine. Naj se v banovinah dekoncentrira in decentralizira vse, kar ni proti ustavi. »Tu je za sedaj teren za zdrav, pameten in realen sporazum,« je rekel g. dr. Krek.

Muslimani tudi proti

Proti sporazumu so se oglasili tudi listi g. dr. Spahe. Sarajevska »Pravda« piše, da je zagrebški sporazum razočaral vse »dobronamerne simpatizerje (prijatelje) združene opozicije. Prav za prav to ni nikak sporazum, saj se z njim ne rešuje to, kar je glavno in bistveno: hrvatsko vprašanje. Predviden postopek ne daje nikakih jamstev za pravilno in dobro rešitev tega tako važnega vprašanja. Ako podpisniki niso mogli predložiti javnosti načrta za rešitev hrvatskega vprašanja, o katerem se razpravlja že polnih 20 let vse od našega zedinjenja, kako bi se smelo smelo pričakovati, da bodo mogli to nalogo rešiti v ustavotvorni skupščini, o kateri niti ne vedo, kako bo izgledala in kdo bo v njo prišel.

Tako piše o sporazumu sarajevska »Pravda«, glasilo žel. ministra g. dr. Mehmed Spahe.

Konferenca Jugoslovanske nacionalne stranke

V nedeljo se je vršila v Beogradu konferenca ožjega glavnega odbora Jugoslovanske nacionalne stranke, ki so ji prisostvovali tudi senatorji in narodni poslanci, člani stranke. Konferenci je predsedoval strankin predsednik gospod Peter Živković. Posvetovanje je trajalo ves dan. Ob zaključku je bilo o konferenci izdano poročilo, ki pravi, da so se obravnavala vsa pereča politična vprašanja in da se je ponovno podčrtalo enodušno stališče JNS, ki stoji neomajno na načelu narodnega in državnega edinstva in da s tega stališča motri vsa politična vprašanja. S tega vidika da je konferenca obravnavala tudi sporazum med zagrebško in beograjsko opozicijo. JNS zahteva resnično in iskreno izvajanje realne jugoslovanske politike, ki bi zadovoljila vse pokrajne države, vse Srbe, Hrvate in Slovence. To je edina pot, ki pelje k pomirjenju in k trajni utrditvi države.

Ljuba Davidović

Je zbral na posvetovanje svoje prijatelje iz valjevskega in podrinskega okrožja in jim obrazložil, kako je zadeva s sporazumom. Vsi navzoči so sklenjeni sporazum z Zagrebom pozdravili.

SDS se posvetuje

Glavni odbor bivše SDS, ki tvori s HSS seljačko demokratsko koalicijo, se je v nedeljo sestel na sejo v Banji Luki. Sejam je predsedoval g. Adam Pribičević. Glavni odbor se je posvetoval o razmerah in političnem položaju, ki ga je ustvaril zagrebški sporazum.

Odkritje spomenika kralju Aleksandru na Rakeku

Slavnost, ki je bila pred časom nenadoma preložena, se je izvršila v nedeljo na miren in dostojanstven način.

Ob 12.30 se je pričela svečanost s sprejemom zastopnika Nj. Vel. kralja divizijskega generala Lazarja Toniača. Ko se je pripeljal z avtom, mu je vojaška godba v pozdrav zaigrala koračnico. Obšel je pred kolodvorom postavljeno vojaško četo, ki jo je pozdravil z običajnim vojaškim pozdravom »Pomozi Bog, junaci!« Čvrsto so mu vojaki v zboru odgovorili: »Bog ti pomogao!« Med ovacijami občinstva je general odšel na oder, ki je bil nasproti spomenika postavljen za častne goste in kjer so že bili mnogi gostje, zastopnik vojnega ministra brigadni general Dušan Dodić, ljubljanski župan dr. Adlešič, železniški direktor dr. Fatur, francoski konzul Remerand itd.

Svečanost samo je otvoril moški zbor »Slovec« pod vodstvom g. Premelča z budnico iz dobe naših narodnih bojov »Slovan na dan!« Nato je predsednik pripravljalnega odbora g. Franjo Tavčar pozdravil zbrane predstavnike in vse druge udeležence, ki so napolnili skoro ves trg. Kratko je orisal zgodovino dela za spomenik in se zahvalil vsem, ki so kakor koli prispevali k njegovi postavitvi.

Tajnik spomeniškega odbora ravnatelj g. Tone Gašpari je spregovoril o simboličnem pomenu spomenika ter zlasti mladini orisal pokojnega Velikega kralja kot vzor ljubezni do domovine, dela in požrtvovanja za njo. Predsednik Tavčar je nato zopet povzel besedo, opozoril na narodno oporoko, ki nam jo je zapustil kralj Zedinitelj, ter nato odkril spomenik. Godba je zaigrala državno himno, množica pa je klicala »Slava!« kralju Aleksandru ter vzklikala kralju Petru in kraljevskemu domu. Častna vojaška četa je s salvo strelav še posebno povzdignila svečanost trenutka.

S prošnjo, naj budno čuva nad spomenikom, je predsednik Tavčar izročil spomenik v last in varstvo občine Rakeka. Rakeški župan g. Modić je s kratkim nagovorom v imenu občine sprejel spomenik v varstvo občine.

Zavednim naprednim Notranjcem gre za njih požrtvovalno delo vse priznanje. Spomenik je uspelo in umetniško dovršeno delo akademskega kiparja prof. Ivana Sajovica.

Proti sporazumu

je vstal tudi generalni direktor pošne hranilnice v Beogradu g. dr. Milorad Nedeljković, ki izdaja svoje glasilo »Agrarna misel« in ki je poskušal organizirati nekak kmetijski pokret po vsej državi. Enkrat je prišel predavati celo v Ljubljano. Predavanje mu je organizirala Brodarjeva »Kmečka zveza«, ki je poskušala navezati ozke stike z Zagrebom in z g. dr. Vladimирjem Mačkom ter na tihem pripovedovala ljudem, da pripravlja skupno slovensko-hrvaško fronto.

Ta gospod dr. Milorad Nedeljković je napisal v nedeljski številki zagrebških »Novosti« članek, v katerem označuje sporazum za plod političnega hazarderstva. Varovali današnjo državo, ki jo sporazum ograža, je prvenstveno pravica in dolžnost Srbov, saj so v njo prinesli vsa svoja aktiva in v njo vzdiali vso svojo bodočnost.

Srbski podpisniki sporazuma da so zagrešili izdajo ne le nad jugoslovansvom, temveč tu i nad srbstvom. Ako posamezni politični šarlatani, pravi g. Nedeljković, zaradi pohlepa po oblasti pristajajo na rušenje te države, bomo šli mi vsi na barikade v njeno obrambo.

Okrog sporazuma

V poslednji številki »Kmetškega lista« smo objavili pojasnilo k besedilu sporazuma, ki ga je podpisala zagrebška in beograjska združena opozicija. Rekli smo, da se besedilo sporazuma nanáša edinole na tako zvani postopek, ki vsebuje določbe, kako naj se pride do nove ustave. Dočela pa pušča odprto »hrvatsko vprašanje« in njegovo rešitev. Sporazum priznava obstoj treh narodov in njihove pravice do samoodločbe.

Sporazum je povzročil na eni strani velike upe, na drugi strani pa rodil jak odpor in negodovanje. Zlasti huda je na sporazum JRZ. V svojih glasilih »Samoupravic«, »Vremenu« in »Slovenec« so ga ogorčeno napadli. V teh napadih pripisujejo sporazumu najhujše namere, da hoče povzročiti v Jugoslaviji razkol, da uvaja separatizem in razedinjenje ter da goni državo v večne spore in temno bodočnost. Sporazumu očitajo listi JRZ, da opušča demokratično stališče in da predlaga državni udar, ki naj poruši temelje jugoslovanske države.

Z vso vnemo branijo unitarizem, ki da edini jamči našemu jugoslovanskemu narodu svobodo in neodvisnost.

Istočasno pozivajo v skupno fronto vse unitariste proti separatizem in federalizem. »Slovenec« se peča bolj s ponatiskovanjem člankov iz »Vremena« in »Samouprave«, ker ga je sram odkrito braniti unitarizem, zaradi katerega stalno napada pristaše JNS in vse napredne Slovence, od katerega pa danes živi in ga podpira. Sram ga je povedati, kaj sam misli, ker ne more pred vsem svetom razgaliti dvoletne igre, dvojnega političnega obraza in dvojne morale. V takem zapletenem položaju spušča od časa do časa kak smrdljiv izpuh, s katerim hoče zadeti naše može in jim podtakniti nekaj, kar bi bilo po njegovi želji in zaradi česar bi začel ponovno blatiti tovariša Pucija in druge. Iz take mlakuže je nedavno objavil vest, kako je tov. Pucelj z vsem ognjem napadel sporazum, čeprav vsi vedo naše jasno stališče v tem pogledu.

Kaj se godi po svetu

Dve središči vsega dogajanja sta tudi ta teden ostali v ospredju. Na Daljnem vzhodu je

japonski imperializem

doživel poraz, kakršnega mu ves pošteni svet brez pridržka iz srca privoščil.

Kakor smo že povedali v zadnji številki, so Kitajci v krčeviti obrambi podrli nasipe ob veliki reki in tako povzročili umetno poplavo. Nato so začeli Kitajci veliko protiofenzivo, ki se je popolnoma posrečila. Pri Kvangpingu v pokrajini Šansi so kitajske čete popolnoma obkolile 50.000 Japoncev, armado generala Itagakija. Bržkone je usoda te vojske že zapečaten in se ne bo mogla rešiti.

Tudi kitajski položaj v pokrajini Hopej se je znatno popravil. V Hopeju in pri Snijamu so kitajske čete prešle v ofenzivo, s čimer zadržu-

Francoski poslanik v Berlinu je zaradi napetosti med obema državama zavoljo sprev za Sredozemlje nenadoma odpotoval.

jejo Japonce, da ne morejo obkoljenim priti na pomoč.

Pri Šanghaju so vse velikanske japonske žrtve doslej ostale brezuspešne. Kitajci so z bombami zažgali več japonskih poslopij v japonskem delu mednarodne koncesije in poškodovali mnogo ladij na Rumeni reki.

Premirje?

Ti nenadni uspehi kitajske hrabrosti so že rodili pomembne uspehe. V Nankingu so se namreč te dni začela pogajanja med zastopniki kitajske vlade, vrhovnega poveljstva japonskih čet na Kitajskem ter zastopniki avtonomnih vlad s strani osrednje nankinške vlade.

Medtem se po vsej Kitajski razvija živahna propaganda za

rusko-kitajsko zvezo

in medsebojno pomoč. Med drugimi je v tej propagandi važna zahteva, naj kitajska vlada pozove vlado Zunanje Mongolije, da takoj pošlje svoje čete proti Japoncem. Sodelovanje Zunanje Mongolije v sedanji vojni bi za Kitajce pomenilo prirastek 200 tisoč dobro oboroženih vojakov.

Kitajsko-japonski spor spravlja v nevarnost ves svetovni položaj. Zato je sklicana v Bruselj konferenca devetih držav, ki so svojčas podpisale poseben dogovor glede Kitajske. Kakšen bo uspeh te konference, je danes težko reči. Japonski politiki zahtevajo, da naj Japonska odkloni udeležbo. Kitajci pa po vesteh iz Nankinga ne pristanejo na noben sporazum, dokler zadnji japonski vojak ne odide s kitajskih tal.

V Španiji

Je položaj še vedno tak, da vzbuja skrbi. Bolj važni kakor dogodki na bojišču samem so di-

plomatski boji, ki se bijejo med skupinami fašističnih in demokratičnih držav.

V drugi skupini sta vodilni Francija in Anglija, ki skupaj z Rusijo zahtevata, naj Španci uredijo svoj spor sami. Zato te države poudarjajo, naj takoj odidejo iz Španije vsi tuji prostovoljci. Italija in Nemčija se tej zahtevi upirata. Nasproti temu namreč postavlja Italija predlog, naj se z obeh front umakne enako število tujcev. Kakor na prvi pogled zveni ta predlog nepristransko, tako je vendar za špansko vlado nesprejemljiv. Medtem namreč, ko se na strani vlade bori samo 8000 tujcev, jih je v Francovi armadi — 100.000. Če bi jih z obeh strani odšlo enako število, bi to pomenilo za vladno stran popoln poraz. Spor bo sedaj ponovno skušal rešiti londonski odbor za nevmešavanje. Vprašanje pa je, koliko bo imel uspeha.

Medtem je Italija po zasedbi Abesinije v svoji borbi proti Angliji začela živahno in uspešno propagando med Arabci, ki so po veri muslimani. Središče te borbe je danes Palestina, kjer je Anglija skušala židom ustvariti lastno državo. Arabci se temu na vso moč upirajo. Veliki mufti, vrhovni arabski verski poglavar, je pobegnil iz Jeruzalema in baje namerava odpotovati v Italijo, da bi dobil čim več pomoči za borbo proti Angležem. Na sirijski meji so ga aretirali Francozi, ki ga bodo bržkone izročili Angležem.

V obrambo domovine so posegle tudi bojevitice Kitajke, ki v posebnem bataljonu vrše težko vojno službo skupaj s svojimi moškimi rojaki.

Krvava žaloigra

Pogosti družinski prepiri, ki jih navadno povzroča v naših podeželskih družinah revščina z vsemi svojimi spremnimi pojavi, povzročajo dan za dnem trpke žaloigre.

Pred kratkim se je odigral zopet nov tak žalosten prizor v Marini vasi pri Žetalah. Zakonca Mohorkova sta bila vdana alkoholu in sta se v vinjenosti vedno prepirala.

Nedavno se je Mohorkova žena napila šmarničnega mošta, ki jo je tako omamilo, da je v prepiru zaboljela svojemu možu nož naravnost v srce. Mohorko je bil seveda takoj mrtev.

Zločin, ki je že sam po sebi odvraten, je toliko bolj žalosten, ker sta Mohorkova živela v zakonu že 31 let in se jima je rodilo 11 otrok! Zeno so zaprli.

Tu čakajo resnične ljudske vzgojitelje težke, zato pa toliko bolj hvaležne naloge! Kdor bi se jih lotil in jih uspešno dovršil, bi opravil veliko in res narodno delo.

Po paradi...

V Nemčiji je izbruhnila nevarna bolezen, otroška paraliza, ki je zavzela vprav epidemičen obseg.

Posamezni primeri te bolezni so se pojavili že za časa Mussolinijevega bivanja na Bavarskem, toda Nemci so z ozirom na manifestativen značaj nemško-italijanskega prijateljstva in sodelovanja bolezen prikrivali in niso zaprli šol. Tako je prišlo, da se je začela bolezen širiti zaradi nedostajanja zdravstvenih ukrepov. Več bolnišnic je rezerviranih samo za paciente s to boleznijo, poleg tega pa je prijavljenih oblastem še 60 primerov otroške paralize.

Obžalovanja vredni primer ponovno potrjuje resnico, ki smo jo mi vedno naglašali, da namreč velikih vprašanj ni mogoče rešiti z bučnimi paradami.

Uporniški kitajski general Li Čung jen je bil doslej v sporu s severno kitajsko vlado. Zdaj se je baje vdal generalu Čangkajsku in mu je pripeljal vso svojo armado 200 tisoč izvrstno oboroženih mož. Kljub temu bo zavoljo svojega prejšnjega rovarstva menda obsojen na smrt.

Veterinarski kongres

V Novem Sadu se je v nedeljo vršil veterinarski kongres. Otvoritve so se udeležili poleg drugih tudi kmetijski minister Stanković pa zastopniki češkoslovaških, poljskih in bolgarskih veterinarjev.

Kmetijski minister je zborovalcem sporočil, da bodo v predlogu novega državnega proračuna določena povečana sredstva za nova veterinarska mesta, tako da prihodnje leto ne bo v naši državi več brezposelnih veterinarjev. Za zaposlitev veterinarjev bodo znatno povečani krediti.

Zavarovani učenci kmetijskih šol

Kmetijski minister je odredil ustanovitev sklada za zavarovanje učencev srednjih kmetijskih šol kraljevine Jugoslavije. Ker morajo v teh šolah učenci svoje teoretsko znanje izpopolniti s praktičnim, morajo delati naporna poljska dela in se pri tem dogode nesreče. V takšnih primerih je učenec v breme svojim roditeljem, če jih pa nima, domovinski občini. Z ustanovitvijo tega sklada bodo pa vsa ta bremena, nastala zaradi morebitnih nesreč, prišla v breme tega sklada, ki bo izključno služil zavarovanju učencev pri poljskih delih. Sklad bo vodil oddelek za agrarno politiko pri kmetijskem ministrstvu.

Kosilo združene opozicije

V Kruševcu je priredila beogradska združena opozicija pojedino, na katero je povabila tudi narodnega poslanca g. Stojana Špadijera. Na pojedini se je obravnavalo vprašanje sporazuma in nastalem političnem položaju.

Mladina na vasi

Zborovanje pionirjev slovenske vasi

Zadnje nedeljo je slovenska kmetijska mladina, organizirana v Zvezi kmetijskih fantov in deklet, podala na občnem zboru v Ljubljani pregled in obračun svojega dela. Kdor je videl te mlade, idealne in navdušene pionirje slovenske vasi, jih je moral biti iz srca vesel. Dokler nam raste taka mladina, nas ni treba biti strah bodočnosti.

Prejšnji večer, v soboto, je imel sejo glavni odbor Zveze. Ze na tej seji so obravnavali vsa glavna vprašanja, ki so bila potem predložena občnemu zboru. Kakor pozneje na občnem zboru, tako se je tudi na tej seji pokazalo, da vodi slovensko kmetijsko mladino enotna volja in skupna želja za dvig in prerod slovenske vasi.

V velikih dvoranah hotela »Metropol« je bilo v nedeljo dopoldne kaj živahno in razgibano. Z vseh krajev Slovenije so prihiteli naši vrli fantje in dekleta, da se pomenijo o svojem delu, o borbah in uspehih ter se v skupnosti navžijejo novih moči za nadaljnje delo.

Malo po pol enajstih je predsednik Zveze kmetijskih fantov in deklet burno pozdravljen z lepim nagovorom otvoril občni zbor. Pozdravil je navzočega zastopnika oblasti in zastopnika Zveze absolventov kmetijskih šol. V lepem, vsebinsko bogatem govoru je med drugim podal te le misli:

V času, ko se narava pripravlja k počitku, v dneh, ko rumeni in odpada listje z drevja, se vsako leto zbere kmetijska mladina, da pregleda plodove svojega dela v preteklosti in si utrdi načrte za bodočnost. Vzlic vsem številnim zaprekam in težavam, s katerimi se mora v svojem delu dan za dnem boriti kmetijska mladina, kljub malodušju, ki se je spričo teže razmer tu in tam pojavilo, je vendar mogoče opravičeno reči, da pomeni tudi minulo poslovno leto za kmetijsko mladino korak dalje. Vprav današnji občni zbor je sijajna slika vztrajnosti in zavednosti kmetijske mladine!

Marsikatera druga organizacija bi bila v podobnih razmerah že zdavnaj izginila, nam pa se to ne more zgoditi, ker smo resnično ljudska organizacija, ki je ni ustvarila komanda od zgoraj, ampak jo je rodila ljudska volja. Zato pa smo mi tudi res jedro slovenske vasi. Mi bomo dvignili našo vas do tiste višine in do tistega pomena, ki ga zasluži in do katerega ima tudi pravico, zlasti pa bomo prerodili vas tako, da se bo zavedla svoje skupnosti. Zavrgli in prezrli smo vse vaške spore, odstranili bomo vse virove vaške razcepljenosti. Mi namreč vemo, da je samo v enotnosti bodočnost naše vasi, bodočnost našega naroda in sreča vse države.

Največja moč naše organizacije je v tem, da sloni na demokratičnem načelu prostovoljnosti. Mladina ne deluje zato, ker bi ji kdo tako ukazal, ampak zato, ker sama hoče. Naš cilj je vaška in s tem narodna skupnost. Ne delimo ljudi po stanovih in slojih in tudi sami nismo stanovska organizacija, ampak vsenarodno kmetijsko gibanje. Zavedamo se, da je naša borba poštena, ker se borimo za zmago pravice. Prav zato pa je naš boj svet in ker je svet, nas nezbežno vodi k zmagi.

Dolgotrajno ploskanje je pričalo, kako iz srca je predsednik **Kronovšek** govoril vsem zborovalcem.

Po otvoritvenem govoru je bil za zapisničarja imenovan tovariš dipl. iur. **Hočevar**, za overovatelja pa tovariša **Šenk** z Iga in **Neubauer** iz Hajdine pri Ptujju. Z burnim ploskanjem je bilo nato sprejeto besedilo pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju. Brzojavka se glasi:

Slovenska kmetijska mladina pošilja s XIII. občnega zbora Zveze kmetijskih fantov in deklet Vašemu Veličanstvu, svojemu mlademu kralju, izraze globoke vdanosti in verne ljubezni.

V nadaljnjem se je tovariš predsednik spomnil pokojnega kralja mučenika in predsednika češkoslovaške republike Masaryka. Spominu obeh velikih mož so se zborovalci poklonili s trikratnim »Slava!«.

Zapisnik XII. rednega občnega zbora je bil odobren in sprejet brez čitanja. Za tem so prišla na vrsto poročila odbornikov.

Predsedniško poročilo je podal tov. **Kronovšek**. Iz njega smo dobili značilno in razveseljivo sliko dela slovenske kmetijske mladine. Čeprav so kmetijski sovražniki in zaslepljenci skušali onečastiti zunanje znake našega gibanja, kmetijska mladina vendar ve, kje je zdravo zrno in kje samo »izposojene« pleve. Naši nasprotniki so pobrali od nas vse, s čimer se na zunaj izražajo naše zdravo gibanje. Posneli so od nas prire-

Ivan Kronovšek, ponovno izvoljeni predsednik Zveze kmetijskih fantov in deklet.

ditve, zlasti pa delovne tekme, ki so najbolj značilen zunanji izraz našega stremljenja. Celotna naša zeleno zastavo so si prisvojili. Naše tekme proglašajo za skrunitev praznika, toda mladine to ne moti. Prav tako besnenje nasprotnikov mladino potrjuje v prepričanju, da hodi po pravi poti.

Tajniško poročilo je podal tov. **Hočevar**. Iz njega smo videli, kako naglo narašča delo Zveze. Samo brezprimernemu idealizmu vseh tovarišev gre hvala, da je to delo moglo biti opravljeno.

Razumljivo je, da se je iz vseh poročil odražal tudi težavni gmotni položaj naše vasi. Kdor še verjame v neresnico, ki jo širijo nekateri, češ da se nam dobro godi, se je po teh poročilih lahko prepričal, kako bedasto zlobna je vsa glorijska o dobrih letinah. Kakor mora je namreč visela na vseh poročilih gmotna skrb in briga.

Sledilo je blagajniško poročilo tov. **Jakoba Škrabarja**, nato pa poročila raznih odsekov, za katere so poročali njih predsedniki. Veliko delo, ki ga po svojih društvi v Zvezi, je ponosno stalo pred nami. Spoznali smo, da ni panoge kulturnega območja, ki se je ne bi bila lotila. Predavanja, sestanki, izleti, knjižnice, pvske in dramske prireditve pa tudi šport, povsod in v vsem se naša mladina uspešno udejstvuje. Zato pa je ta mladina res naše zdravje, je naš mozeg in naš ponos.

Zamolčati ne smemo hvaležnega priznanja, ki ga je občni zbor izrekel vsem onim šolancem, ki kmetijsko mladino pomagajo pri njenem delu. Na prvem mestu je tu naše vrlo učiteljstvo, ki mu gre za njegovo pravilno umevanje velikih nalog in za ves požrtvovalni trud popolno pri-

znanje. Vsa čast možem, katerih idealizem ne klone pred nobeno zapreko!

Poglavje zase je bilo poročilo o društvenem glasilu »Grudi«. Ne bomo navajali podrobnosti, opozarjamo samo, da je dolžnost vse kulturne javnosti, da to edino nepotvorjeno kulturno glasilo slovenskega podeželja vsestransko podpira. Če imajo težave celo listi, ki so v bližini bogatih virov, je razumljivo, da tudi »Gruda« ne plava v gmotnem izobilju. Zato pa naj se naša javnost zave, kaj pomeni »Gruda« in naj se po tej zavesti tudi ravna!

Kakšen razmah je že doslej doživelo kmetijsko mladinsko gibanje, je dokaz poročilo predsednika ljubljanskega Pododbora tov. **Avseca**. Taborov tega pododbora se je udeležilo skupno nad 50 tisoč ljudi! Ta številka se nam zdi o pomembna in zgovorna, da je nepotrebno vsako drugo pojasnjevanje.

Na predlog istega poročevalca so zborovalci počastili spomin pokojnega Janžeta Novaka z enominutnim molkom.

Odboru je bila po revizorskem poročilu izrečena razrešnica s pohvalo.

Pri volitvah, za katere je bila postavljena samo ena sporazumna lista, je bil izvoljen tale odbor:

Predsednik **Ivan Kronovšek**, I. podpredsednik **Tine Janhar**, II. podpredsednik **Joško Tomažič**.

Glavni odbor: **Ivan Kronovšek**, **Tine Janhar**, **Joško Tomažič**, **Alojz Avsec**, **Tone Merslavič**, **Cvetko Zorko**, **Ivan Korošec**, **Alojz Pirt** in **Pavel Bezenšek**.

Izvršilni odbor: **Ivan Kronovšek**, tajnik **France Hočevar**, namestnik **Draga Košmrlj**, blagajnik **Jakob Škrabar**, namestnik **Milan Majcen**.

Odborniki: dr. **Viktor Maček**, **Jože Blaž**, **Ada Dequal**, dr. **Igor Rosina**, **Urška Miklavec**, **France Gerželj**, **Rado Šušteršič**, dr. **Srečko Goljar** in **Francka Zivalič**.

Nadzorniki: **Stanko Tomšič**, **Ivan Brecljnik** in **Dolfe Schauer**.

Po debatah, ki so se razvijale v znamenju složnosti in medsebojnega razumevanja, je bilo sprejetih več sklepov in resolucij ter mala sprememba pravil. Med njimi naj omenimo zlasti sklep, da naj Zveza skuša doseči pri resornem ministru za vsa kulturna društva oprostitev visokih taks; kajti te takse navadno pogoltno ves gmotni uspeh prireditelj. Z drugo resolucijo je občni zbor priporočil članstvu, naj se vzdržuje aktivnega delovanja v političnih strankah.

Občnega zbora se je po 141 delegatih udeležilo 109 društev. Kdor ve, kako težke so gmotne razmere na našem podeželju, ta bo znal ceniti požrtvovalnost slovenske kmetijske mladine. Mi smo takega rodu veseli in smo nanj ponosni. Zato kličemo slovenski mladini: Le pogumno naprej po začrtani poti in uspeh ne bo izostal!

Prihodnji občni zbor bo v Celju in hkratu združen s proslavo desetletnega obstoja celjskega Pododbora.

*

Frankolovo

Društvo kmetijskih fantov in deklet v Frankolovu je priredilo dne 10. oktobra pod Šnabl-Novem kozolcem igro »Tihotapec«. Kljub slabemu vremenu in zelo zviti protiagitaciji je bila udeležba zadovoljiva. Posebno moramo pohvaliti tovariška društva Vojnik in Škofja vas, ki so nas v lepem številu obiskali. Posetili so nas tudi člani gasilske čete iz Socke. Vsem izrekamo priščno zahvalo za tako lep obisk.

Socka pri Vojniku

Kulturni odsek gasilske čete Socke sporoča cenj. občinstvu, da je knjižnica kulturnega odseka odprta vsako nedeljo od 8.—9. ure zjutraj in se je lahko vsak poslužiti. Za malenkostno odškodnino si izposodite koristne knjige!

Mlatič

Novi stari ljudje

Iz dolgega časa vzamem včasih tudi kake kajenge v roke, ker sem ukažen in rad zveč, kaj je novega po svetu. Tako mi je slučajno prišla v roke »Slovenska vas«, list, ki ga izdaja za milo kmečko in delavsko politiko bivši prosvetni načelnik g. dr. Dragotin Lončar.

Da ne bi Slovenci zamudili vlaka, ki ga je pognal zagrebški sporazum, je g. dr. Lončar že v nedeljo 10. oktobra izdal besedilo sporazuma v posebni izdaji »Slovenske vasi«. Kajti je mislil, da je ta stvar tako huda in prevratniška, da je ne bo mogel ali hotel noben drug list objaviti. Pa poglej ga šmenta! Še predno je prišla posebna izdaja g. Lončarja na našo milo deželo, so že davno preje lahko vsi čitali besedilo sporazuma v naših dnevnikih. Torej tu je vlak že zamujen. Res pasja smola.

Sedaj je nastala zagata okrog vprašanja, kdo naj od Slovencev predstavlja mili naš narod pri sporazumu. Najtehtnejšo besedo si lastita v »Slovenski besedi« g. dr. Puc in g. doktor Korun. Tako se drenjata tam okrog, da g. dr. Lončar še do sape ne pride.

In res ni prav, da mu prva dva gospoda ne priznata, kar mu gre, da je namreč on nov človek in načelnik politik, odkar je prenehal biti načelnik prosvetnega oddelka, na katero mesto ga je postavil prejšnji režim diktature in fašizma.

Takole tarna g. dr. Dragotin Lončar v svojem glasilu in odkrito pove v obraz g. dr. Pucu in g. dr. Korunu:

»Tako je n. pr. tudi »Slovenska beseda«, ki je glasilo slovenskih radikalov, ob sporazumu pisala pravilno, da prihaja nova doba, a pozabila je pri tem bistveno stvar, da morejo namreč pri nas na Slovenskem resnično novo dobo stvarjati samo novi ljudje.«

To je gotovo umestna in pametna pripomba, kajti novi in mladi ljudje naj vodijo politično akcijo v novi dobi, ne pa kaki stari penzionisti in plešaste glave. Tako tudi jaz mislim, ki že ves čas mlatim po stari dobi.

Kaj je večji greh?

Ko takole dan za dnevom mlatim in pre-mišlujem o naših slabih časih, mi pride včasih pod cep kaj takega, da mi je javnosti kar sram povedati. Pa ne radi mene, ampak radi ljudi, ki mislijo, da živijo po krščanskih načelih.

Zadnjič sem na cesti Novo mesto—Mirna peč srečal gospoda ravno v trenutku, ko sem najbolj žvečil pelin, mesto tobaka, ki ga nimam. Pa ga povprašam, zakaj govori o stvareh, ki jih v naši fari ni in sploh med našim narodom ne. Seveda mi ni vedel odgovora, pač pa me je povprašal, kakšni so naši cilji. Kot odkrit mlatič, se razume, da sem mu jih povedal. Toda načela, da naj bo kmet na svoji zemlji svoj gospod in da se osamosvoji vseh tujih vplivov in da naj o svoji usodi sam odloča. Toda, to je po njegovem mnenju največji greh. Jaz pa pravim, da je največji

greh to, da se govori vse drugače kot je učil Kristus in da se seje sovraštvo in prezir. Da se drugače govori in drugače dela. Med tistimi, ki so od gospodov osovraženi, sem tudi jaz zaradi resnice. Vi imate žuljave roke, pa sodite, kaj je večji greh.

Cvetke z damačih vetov

Pravijo, da se v zadnjem času pojavlja pri nas v vrstah nekaternikov vedno jače stremljenje, da se oživi staro politično življenje. To stremljenje, ki postaja vedno bolj vidno na vseh sestankih in tudi v organizacijah, baje že zori na način, kakor n. pr. zore jesenske hruške v otavi. Povem vam, dragi kmetje in kmetice, da si jaz tega nisem zmisllil, ampak, da to pravijo drugi, ki so po zunanosti bolj jentelegentne kot sem jaz, ki me na vrhu zdrave hrbtenice diči samo debela, trda kmetska buča.

Vsedržavni sadjarski kongres v Mariboru

Dne 23. oktobra bo otvorjena v Mariboru za naše gospodarstvo vsekakor zelo pomembna in skrbno organizirana velika sadjarska prireditve, kakršne v povojnem času še ni bilo v naši banovini. Imeli smo že sicer razne razstave v Ljubljani, v Celju, v Ptujju, prav dobro uspele sadne sejme v Mariboru in nešteto manjših sadnih razstav in ogledov po celi banovini, toda to so bile prireditve, bolj ali manj krajevnega značaja, ker niso mogle zajeti cele banovine.

Letošnja razstava, ki jo priredi »Sadjarsko in vrtnarsko društvo«, ne bo samo sadna, ampak v najširšem pomenu besede sadjarska razstava, ker bo obsegala prav vse veje in vejice tega širnega drevesa, ki ga označuje splošni pojem sadjarstva, in ki velja dandanes za eno izmed glavnih panog kmetijstva.

Na tej razstavi ne bodo zastopani torej samo plodovi vseh sadnih plemen in vseh sort, ki se dobe še sedaj v presnem, svežem stanju in rastejo v naši banovini, ampak tudi vse, kar ima kakršnokoli zvezo s sadjem z njega pridelovanjem in uporabo.

Videlj bomo zlasti vsa sodobna orodja in

sredstva, ki jih v mno sadjarstvo ne more več pogrešati in brez katerih je pridelava lepega sadja nemogoča. Važen oddelek sadjarske razstave bodo dalje razni sodobni pripomočki za domačo uporabo sadja in izdelki iz njega. Rado- učni sadjarji bodo našli na razstavi dovolj po- bude v sliki in besedi za napredek v pridelovanju sadja in njega koristni uporabi.

Drevesničarji nam bodo pokazali svoje proiz- vode v vseh o sodobnem sadjarstvu običajnih načinov in oblikah proizvodnje sadnega drevja.

Nazorno bodo prikazani razvoja in uspehi Sadjarskega in vrtnarskega društva od njego- vega začetka pred 17 leti do današnjega dne.

Sadni sejem bo, dasi v tesni zvezi s sadjar- stvom, vendar prireditve sama zase. Pokazati hoče, da sadja ne znamo v najboljši kakovosti samo pridelovati, ampak tudi za kupčijo tako pripraviti, kakor to zahteva svetovna sadna tr- govina. Vsak nepristranski opazovalec se bo lahko prepričal, da se nam ni bati nobene tuje konkurence ne glede kakovosti pridelka ne glede na opremo. Na prodaj bo kolikor mogoče tipizirano in standardizirano blago.

Na sadno razstavo vabimo predvsem vsako- gar, ki stremi za napredkom v sadjarstvu, zlasti vse podružnice SVD, da si ogledajo sadove svo- jega truda in prizadevanja, in sploh vse, ki se zanimajo za naše slovensko sadjarstvo in njegov razvoj v povojnem času oziroma od ustanovitve SVD.

Na sadnem sejmu bodo pa posebno dobro- došli sadni trgovci, zastopniki nabavljalnih za- drug, zadrug in sploh vsakdo, ki ima kakršno- koli zanimanje za letošnjo sadno kupčijo.

Razstava in sadni sejem bosta trajala od 23. oktobra do 1. novembra.

Udeležencem razstave in sadnega sejma je dovoljena polovična voznina od 21. oktobra do 3. novembra.

Ob priliki velike I. banovinske sadjarske razstave in sadnega sejma v Mariboru, bo pri- redilo srbsko kmetijsko društvo dvodnevni sad- jarski kongres in sicer 24. in 25. t. m. po temle spondu:

I. Otvoritev kongresa 24. oktobra ob 10. do- poldne.

Obraavnave:

1. Trgovina s svežim in predelanim sadjem in njeni izgledi za bodočnost. Poročevalca gg. Džordje Perin in Voja Petrović.

2. Obnova sadovnjakov in plemenjenje sad- nega drevja polom precepljanja. Poročevalec dr. Mladen Jesifović.

3. Načini propagande za uporabo inzekticidov in fungicidov. Poročevalcem gg. dr. Pavle Vukasović in dr. Zeljko Kovačević.

4. Smoter in naloge načrtnega sadjarstva. Poročevalec ravnatelj g. Josip Priol.

Kmetski hranilni in posojilni dom

reg. zadr. z neomejeno zavezo **v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1**

Telefon št. 28-47 Rač. pošt. hran. št. 14.257 Brzjavni: Kmetskidom

Račun pri Narodni banki

Eskontuje menice

Daje kratko-
ročna posojila

Izvršuje
ostale denarne posle

Zaupajte denar domačemu zavodu!

NOVE VLOGE
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune

II. Nadaljevanje 25. oktobra o poli 9.

1. Preusmerjenje (preorientacija) obstoječih banovinskih drevesnic in osebja v smeri praktičnega sadjarstva. Poročevalec g. Milutin Nikolić.

2. Vprašanje plodoreda (kolobarjenja) v drevesnicah. Poročevalca gg. Stefan Lukić in F. Mežan.

3. Možnosti in organizacija dela v sadjarstvu na banovinskih kmetijskih ustanovah. Poročevalec g. Milan Marsić.

4. Kratka zgodovina slovenskega sadjarstva. Poročevalec g. Frane Vardjan.

5. Drevesnice v Sloveniji. Sedanje stanje in njihov pomen za napredek sadjarstva. Poročevalec g. Ivan Dolinšek.

Domači dogodki

× **Tedenski sejem v Zagrebu.** Ugodno vreme je vplivalo, da je bil zadnji tedenski sejem v Zagrebu prav dobro obiskan. Na trg je bilo pripeljanih 855 voz kmetijskih pridelkov. Tudi dogon živine je bil dober ter je bilo postavljenih na trg čez 4300 živali. Tujih kupcev ni bilo in je zato bila kupčija le srednja. Vendar pa so cene volom in kravam za klanje zrasle za 50 par, dočim so cene za teleta padle za 50 par. Živahnjša pa je bila kupčija s prešiči, čeprav ni bilo tujih kupcev. Cene za živo težo so bile naslednje: biki po 4 do 4'25, krave za mesarje po 3'50 do 4, za klobase po 2'30 do 3'25, junice za klanje 4-6, za rejo 1500 do 2000 za glavo, voli I. vrste po 6'25 do 6'50, II vrste po 4'75 do 5.25, bosenski po 3'25 do 4, živa teleta po 8 do 9, zaklana po 10'50 do 12, debeli prešiči po 8 do 8'50, mršavi po 7 do 7'50, zaklani po 9'75 do 10'50, pujski po 65 do 110 (za žival), ovce po 80 do 100, lahki konji po 5 do 6 tisoč, srednji po 7'5 do 8'5 in težki po 10 do 12 tisoč din za par, žrebeta po 1500 do 3500 din za glavo.

× **Bolgarski združniki** so prispeli v Beograd, kjer so imeli sejo, ki so se je udeležili zastopniki vseh združnih zvez v naši državi. Posvetovali so se o ureditvi odnosov med našim in bolgarskim združništvom.

× **Absolvent prava je umrl po dolgem stradanju.** V Dubrovniku je hotel diplomirani pravnik Gjurjo Stepovič-Dabrović preizkusiti, kako dolgo lahko mlad mož izdrži brez pitja in hrane. Star je bil 34 let. Polnih 20 dni je vzdržal brez vsega in je bil že tako izčrpan, da se ni več vzdržal na nogah. Po 20 dneh je spet začel s čajem in razredčenim mlekom, toda oslabiljeni organizem ni tega ni mogel več prenesti. V nedeljo zjutraj je, nekaj ur po popitem čaju, podlegel.

× **V Novi vasi** se je z lizolom zastrupila zaradi nesrečne ljubezni 22letna delavka Elizabeta N. Dekle so v zadnjem hipu reševalci prepeljali v mariborsko bolnico.

× **Mučna porodniška afera v Zagrebu.** Zagrebški listi beležijo, da je te dni umrla 41letna Barbara Nikolićeva, hišnica na Savski cesti. Bila je poročena in je imela tri otroke. Četrtega pa je s pomočjo neke zagrebske zdravnice odpravila. Kakor je ugotovila komisija pri raztelesenju, je bil abortus odpravljen s takim nasiljem in grolostjo, da je nesrečna Barbara izkravavela. Uvedena je stroga preiskava.

× **Zapuščen mož je ubil ženo in jo vrgel v vodnjak.** V Radonjici pri Drnišu so našli v vodnjaku kmetico Ano Gajaja mrtvo. Njen 23letni mož Krsta je kazal iskreno žalost, ko je žena izginila in je sam razglašal na okrog, da mu jo je najbrž kdo odvedel. Zato izpočetka sum ni padel nanj. Polagoma pa se je mladi mož le začel zapletati v svojih izpovedih, dokler ni na posled priznal, da je ženo sam ubil in jo vrgel v vodnjak. Storil je to, ker ga je žena po kratkem času srečnega zakona zapustila. Prišel je pred veliki senat v Šibeniku, ki ga je obsodil na 10 let robije.

...dokler ni vzel na rame Jernejčka, katerega mati pere z Radionom!

Tudi če ste le enkrat videli, kako lepo belo Radion pere, ne boste nikoli več zadovoljni z navadnim pralnim sredstvom. V primeri z »Radionovo belino« izgleda vsaka druga belina sivkasta. Njegova skrivnost je v tem, da vsebuje Radion posebno dobro, s kisikom prepojeno Schichtovo milo. Kisikovi mehurčki pronicajo pri kuhanju skozi celotno tkanino in se ne izognejo nobenemu vlaknu. Radion Schichtov odstrani temeljito tudi nesnago, ki se z navadnim pranjem ne da odpraviti. Kupite še danes Radion za prihodnje pranje.

RADION

pere sam

× **Dva samomora.** V neki gostilni v Tattenbachovi ulici v Mariboru si je neki K. L. v vinjenem stanju prerezal žile na levi roki v zapestju. Prepeljali so ga v splošno bolnišnico. V celnici v policijskih zaporih si je zasadila nož v prsa 24letna Olga K.

× **Daljnovid visoke napetosti od Velenja do Mežice** odnosno do Žerjave so zgradile Kranjske deželne elektrarne, ki so zaprosile za uporabno dovoljenje. Izvedba naprav se je deloma spremenila po odobrenem projektu. Zato bo 16. t. m. komisijski ogled z obravnavo na mestu samem (sestanek komisije ob 7. uri pri elektrarni v Velenju).

× **Na lovu** se je smrtno ponesrečil upokojeni vlakovodja Filip Vodopivec iz Ljubljane. Na svojem mestu je namreč sedel zaspal in se mu je medtem sprožila puška. Ves naboj je pri tem nesrečnemu lovcu udaril v glavo. Tovariši so ga dali takoj prepeljati v bolnico, a je Vodopivec že med prevozom izdihnil.

× **Žalostna dražba.** Kako obupen je danes naš gospodarski položaj, o tem priča sodna dražba, ki se je nedavno vršila v Ljubljani. Na boben je šta — grobnica! V tem grobu počivajo že trupla 4 pokojnih. Zdaj si je grobnico kupila neka ljubljancanka za 6600 dinarjev. To je drugi primer v naših krajih, da je šel grob na boben.

× **Požar v Hočah.** Posesniku Francu Preglju v Zgornjih Hočah je pogorelo gospodarsko poslopje in ima preko 35.000 din škode. Požiga je osumljena 17 letna Ivana F., ki so jo orožniki aretirali.

× **Zemljiška knjiga.** Ravnatelj zem. knj. v p. g. Anton Spende je izdal delo »Zemljiška knjiga«. Obsega 164 strani in vsebuje sedem glavnih delov: 1. O zemljiški knjigi vobče. 2. Zgledi prošenj. 3. Pogodbe — listine. 4. Takse. 5. Vpisi. 6. Zgledi vpisov v vložkih — kakšna je glavna knjiga? 7. Stvarno kazalo. Vpoštevani so vsi najnovejši zakoni in predpisi vstevši fin. zakon za l. 1937/38. Knjiga je zelo ugodno ocenjena v letošnji junijski številki »Slovenskega Pravnika« kakor tudi v vseh slovenskih časopisih in časopisih. V oceni je posebno poudarjena lepa in čista slovenščina. Naroči se pri založnici Blasnikovi tiskarni v Ljubljani in pri vseh knjigarnah. Cena okusno vezanega izvoda 44 Din. — Priporočamo jo vsem interesentom.

Živinski sejmi

Na zadnjem živinskem sejmju v Kranju so bile tele cene: Voli I. vrste 6'50 din za kg, II. vrste 6, III. vrste 5'50 din za kg; telice I. vrste 6'50 din, II. vrste 6, III. vrste 5'50 din za kg; krave I. vrste 5'50, II. vrste 5, III. vrste 4'50 din za kg; teleta I. vrste 8, II. vrste 7'50 din za kg. Prašiči špeharji 9 din kg, pršutarji 8 din kg.

Kupčija je bila bolj slaba.

Živinski sejem na Reki

Na zadnji reški živinski sejem je bilo pripeljanih 58 vagonov živine iz Madžarske, 4 vagoni iz Jugoslavije in 2 vagona iz Romunije, skupno 1072 glav, in sicer 6 bikov, 400 volov, 429 junic, 192 krav in 45 telet. Od tega je bilo prodano v Italijo 1059 glav, 13 glav pa je šlo v svobodno cono. Cene so bile naslednje: voli pitani 5 do 5'20 lire, voli I. vrste po 4'60 do 4'90, II. vrste po 4'30 do 4'50, III. vrste po 4 do 4'25, krave I. vrste po 3'90 do 4'15, II. vrste po 3'35 do 3'85 in junice po 4'35 do 4'70 lire, v primeri s prejšnjimi cenami so se cene dvignile za 5 do 10 lir za 100 kg.

Sejmi

24. oktobra: pri Sv. Barbari pri Halozah, v Velenju, Kropi, Sv. Uršuli-Prepolju, Dol. Logatcu.
25. oktobra: v Krškem, Središču, Lembergu.
26. oktobra: v Kamniku, Ormožu, Ljutomeru, Mariboru, Vidmu ob Savi, Dol. Lendavi.
27. oktobra: v Ljubljani, Trzinu, Črnomlju, Vrhniki, Celju, Mariboru, St. Rupertu, Trbovljah, Brežicah, Ptuj, Hrastniku-Dolu, Križevcih, Martjancih.
28. oktobra: v Mokronogu, Ložu, Radovljici, Slov. Bistrici, Žužemberku, Gor. gradu, Koračicah, Dol. Lendavi, Muti, Sv. Jurju pri Celju-trg, Turnišču.
29. oktobra: v Mariboru, Ptuj.
30. oktobra: v Domžalah, Kamniku, Škofji Loki, Trzinu, Brežicah, Celju, Studencu pri Krškem, Vel. Gabru, Hrastniku-Dolu, Mariboru, Prevaljah, Sevnici, Trbovljah.

ha JESEN, DEŽ IN blato

3222—44809

Trajni in močni otroški polčevlji iz čvrstega usnja z gumastim podplatom. Št. 31—34 Din 49.—, št. 35—38 Din 59.—.

58057—603

Lakirani gumasti opanki. Najboljša in najcenejša obutev za poljedelce. Velika trpežnost, čvrstost, udobnost in nizka cena so prednosti teh opank. Za jesen in zimo najboljša obutev. Ženski Din 35.—, otroški Din 25.— in Din 29.—.

38325—611

Ženski polčevlji iz lak-gume s pojačanim oprstjem Vam bodo odlično služili za dež in blato.

1937—68822

Močni moški polčevlji za štrpac. Narejeni so iz čvrstega boksa s prožnim podplatom.

3925—68805

Ženski polčevlji na trakce iz čvrstega boksa z gumastimi podplati, ki ne prepuščajo vode. Za gospodinje, ki mnogo hodijo, so ti čevlji najprimernejši.

0767—68801

Čevlji za delavce in poljedelce iz mastne kravine z neugonobljivimi gumastimi podplati. Široka oblika omogoča lahko in udobno hojo.

Bata

»EKONOM«

osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7. Nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih pridelkov, najfinejšo domačo in banaško moko, koruzo, krmila, špecerijsko blago itd.

VELIKA ZALOGA

vseh vrst umetnih gnojil, modre galice, trboveljskega in splitskega portland cementa ter vseh vrst zidne opeke kakor tudi krovcev tovarn »ILOVAC«, Karlovac. »Bohne«, Vel. Kikinda in Jelovšek, Vrhnika.

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ULICA 23
TELEFON ŠTEV. 25-52